

КАФЕДРА КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСТВА

Нотні видання в сучасній виконавській практиці

Освітній ступінь	бакалавр	<table border="1"><tr><td>Курс</td><td>3</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>5,6</td></tr></table>	Курс	3	Семестр	5,6						
Курс	3											
Семестр	5,6											
Спеціальність	025 Музичне мистецтво											
Освітньо-професійні програми	«Фортепіано», «Скрипка», «Оркестрові струнні інструменти: «Альт», «Віолончель», «Оркестрові струнні інструменти: «Арфа», «Контрабас», «Оркестрові духові та ударні інструменти: «Флейта», «Гобой», «Кларнет», «Фагот», «Саксофон», «Валторна», «Труба», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти»											
Статус	<u>вибіркова</u>	<table border="1"><tr><td>ECTS</td><td>3</td></tr><tr><td>Годин</td><td>180</td></tr><tr><td>Лекції</td><td>34</td></tr><tr><td>Семінари</td><td>34</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>112</td></tr></table>	ECTS	3	Годин	180	Лекції	34	Семінари	34	Самостійна робота	112
ECTS	3											
Годин	180											
Лекції	34											
Семінари	34											
Самостійна робота	112											
Форма контролю	<u>залік</u>											

Інформація про викладача

ПІБ	Сікорська Наталія Валеріївна, в.о. доцента, кандидат мистецтвознавства
Профіль виклада ча	https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=K65pyWEAAAAAJ&scilu=&scisig=AMD79ooAAAAAYGc2VULaVI-XM_cLT49oRXiHiGgRKnwb&gmla=AJsN-F5Cp2yj00mOkZNupzTguUexhudvSMri9niOVFdQXRiRGFUP6t2eaYH9O-6XQG8i63r1LYtgG03aDbMF1QBx0xSbmLpNpR0TedQyGSHFC9yEvgWIE69Wc_1Ig_1-yDrfaGMwD2ddlgy8LRMe9BCGGFgAiU_ug&sciund=3415721980984738174
e-mail	natasikorska@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Нотні видання в сучасній виконавській практиці» направлена на вивчення історії графічної фіксації музичної творчості та, водночас, більш свідоме мистецьке навчання і підвищення майстерності у засвоєнні фахових виконавських дисциплін, - спец.інструмент, камерний ансамбль, квартет, концертмейстерський клас. Дана дисципліна є продовженням, поглибленням та узагальненням знань і умінь, отриманих в межах освітніх програм на здобуття

середньої виконавської освіти (музичні училища, спецшколи, коледжі тощо) й підводить до вивчення таких профільних дисциплін, як «Еволюція музичних стилів», «Основи наукової діяльності», «Музична інтерпретація» тощо.

Велика кількість музичних творів Ренесансу, Бароко, Сентименталізму, Передкласики, Класицизму, Романтизму відома й доступна для сучасних музикантів у виданнях і редакціях різного часу. Впродовж останніх двохсот років старовинні манускрипти і оригінальні нотні першодруки XVI-XIX часто підлягали значній трансформації під час їх підготовки до перевидань. Існують сотні нотних публікацій, які демонструють розбіжності в розумінні музики попередніх епох, причому, переробки першоджерел здебільшого сягають такої міри, що, по суті, перед нами постають твори іншої доби.

На часі музика минулих епох є сферою творчих зацікавлень всіх виконавських напрямів. Особливе місце серед них займає так зване історично (по)інформоване виконавство (ІПВ, historical informed performance, НІР), у річищі якого здійснюють стилістично коректні реконструкції творів минулого, не лише Бароко, а й Передкласики, Класики й Романтизму. ІПВ – одна з найяскравіших течій музичного мистецтва останнього століття, засадами якої є реставрація інструментів, реконструкція практики гри та історичних виконавських стилів за умов всебічного заглиблення в загально-мистецький контекст. Нині традиції ІПВ активно розвиваються в Україні, зокрема в Національній музичній академії ім. П. І. Чайковського. Плюралізм виконавських напрямів в академічному мистецтві сьогодення розширює платформу професійної діяльності, але при цьому вимагає від музикантів чіткого розрізнення нотних текстів відповідно до певного художнього завдання – аутентичного музичного виконання або відтворення її певної стилістичної інтерпретації. Метою курсу є також створення передумов для самостійної підготовки до видання репертуарних нотних збірників музичних творів різних епох на основі першоджерел.

Мета курсу:

- зорієнтувати молодих українських фахівців у питаннях пошуку, аналізу і оцінки нотних джерел;
- оволодіти навичками визначення доцільності використання тих чи інших редакцій XIX-XXI ст. у навчальному процесі, концертному виконавстві, конкурсних виступах тощо, зважаючи на те, що саме нотні видання незмінно є основою опанування професійного репертуару на всіх рівнях музичної освіти;
- виховати культуру користування нотними джерелами, гостро необхідну в сучасному виконавському мистецтві.
- сформувати компетенції музиканта – здобувача освітнього рівня «бакалавр», необхідні для його подальшої викладацької роботи;
- змоделювати специфічні завдання майбутньої професійної діяльності в аспекті вивчення незнайомих музичних текстів;
- отримати професійну компетенцію, потрібну для оцінки та визначення ступеня стильової відповідності редакцій оригіналам..

Завдання курсу:

- ознайомлення з історією нотопису та нотного друку;
- вивчення змін у системі нотного запису та семантиці додаткових позначок та ремарок, пов'язаних зі змінами історичних стилів, інструментарію та едиційних технік;
- практичне опанування виконавських навичок, скерованих на відтворення ознак виконавських стилів, відображених у нотних виданнях різних типів;
- усвідомлення сучасного стану нотного друку та публічного використання матеріальних форм нотних публікацій з позицій вимог авторського та видавничого права, умов функціонування концертного бізнесу, смаків певних шарів публіки тощо.

Студенти повинні знати:

- базові текстологічні поняття та методи критики тексту,

- історичні підходи до збереження або зміни музичної орфографії,
- різні погляди на допустимість редакторського доповнення оригінальної нотної графіки виконавськими позначеннями та коментарями (ремарками);
- основні підходи до підготовки нотних видань в різні історичні часи;
- способи виконавської дешифровки різних типів нотації.

Студенти повинні вміти:

- аналізувати нотні видання як явища, які пов'язані з певною стильовою концепцією автора/редактора;
- визначатись з нотними джерелами як опорною базою для виконавської інтерпретації
- проводити компаративний аналіз видань з метою відпрацювання власних підходів для вирішення професійних завдань, відповідно до мети і завдання фахового виконавця, викладача або науковця (конкурсне, концертне виконання, нотний матеріал для педагогічної роботи на різних освітніх рівнях, науково-дослідна робота).

Перелік тем лекцій і семінарів

Змістовий модуль 1

Тема 1. Рукописні та друковані нотні джерела з позицій сучасної текстологічної науки.

Семінар. Компаративний аналіз нотних джерел як необхідна складова сучасної музичної творчості й академічного виконавства.

Тема 2. Ознаки музичних виконавських манер і стилів у ранніх та старовинних формах нотопису. Просодія в системі взаємодій «музика-слово».

Семінар. Принцип графічного відтворення інтонаційного «скелету» та пластики звукового «малюнку» монодії в ранньому невменному письмі.

Тема 3. Адіастематична та діастематична нотації очима сучасних палеографів. Дасійне нотне письмо – перша спроба систематизації звукопросторових аспектів запису. Лінійне письмо як зміна парадигми графічної фіксації.

Семінар. Акцентна теорія походження невменної нотації (Ш. Куссмакер, П. Бон, о. Е. Кардін).

Тема 4. Часопросторовий вимір та метричні пропорції в модальній та мензуральній нотації. Й. де Гарландія, Ф. Кельнський.

Семінар. Наявність архаїчних елементів запису впорядкування метричних стоп та пропорцій в пізніших нотних джерелах.

Тема 5. Манускрипт «Роман про Фавеля» – приклад нотного видання Ars Nova. Сучасні виконавські реконструкції.

Семінар. Книга творів Гійома де Машо з точки зору інформативності нотопису. Слово та образна символіка в дзеркалі музичної форми.

Тема 6. Технології продукування офорту та гравюри як матеріальне підґрунтя виникнення нотного друку.

Семінар. Запис багатоголосся в музичних жанрах Ренесансу. Дошки для створення узгодженої композиції та поголосні видання. Партитурна нотація.

Тема 7. Історія і еволюція технології старовинного нотного друку: У. Хан, Р. Нігер, О. Скотто, О. Петруччі., А. Джардано, Дж. Растелл, А. де Антікіс, П. Шьоффер, П. Атеньян, Е. Еглін, Й. Сульцбах. С. Веровіо. Е. Бріар, Е. Роже(р), Дж. Клуер, Дж. Уолш, Дж. Ейр.

Семінар. Інтегрування виконавських вказівок в елементах нотної графіки доби Бароко. Роздільні та об'єднані штилі та ребра, сталі фактурні формули та інтонаційні фігури тощо.

Тема 8. Функція нотописних й друкованих нотних видань за доби Бароко. Табулатурні форми запису.

Семінар. Редуковані форми музичного запису для гармонічних інструментів (партіменто, цифрований бас).

Тема 9. Кореляція технічних умов підготовки нотних публікацій та особливостей системи нотного запису. Огляд історичних нотних видань XVIII ст. з точки зору семіотичної системи додаткових знаків, сигнатур, позначень, ремарок.

Семінар. Процеси модернізації та уніфікації музичної нотації в XVI-XVIII ст.

Тема 10. Літографія в продукуванні нотних видань. Мистецький, технічний, культурний аспекти продукування нотних видань XIX ст. Секуляризація музичної освіти і нотні публікації в численних "Школах гри".

Семінар. Виконавські вказівки та ремарки в нотних текстах XIX ст.

Тема 11. Едиційні техніки та видавничі засади у XIX ст. Редагування та публікація нотних текстів музичної спадщини. Типологія редакцій епохи Романтизму.

Семінар. Музичний історизм в редакційних підходах II-ої половини XIX - початку XX ст.

Тема 12. Нотний друк та редагування нотних текстів у XX ст. Консерваційна ідеологія історико-критичних, «Urtext»-публікацій та науковий вектор сучасного музичного виконавства.

Семінар. Концертний та конкурсний бізнес і авторське право. Вплив окремих нотних видавництв і концепцій видавничих директив.

Тема 13. Комп'ютерні технології в нотних публікаціях кінця XX – першої третини XXI ст. Сучасні та новітні форми нотопису.

Семінар. Репринт і факсимільні видання. Комп'ютерний набір і програми-редактори. Ксерокопія. Електронна копія.

Тема 14. Нотописна форма твору як інструмент запам'ятовування/пригадування vs Графічна фіксація музичного твору як інструкція-«мануал» для виконавця.

Семінар. Аналітичні спекуляції навколо форм існування музичного твору: авторський текст і виконавська інтерпретація.

Змістовий модуль 2

Тема 1. Рукописи й авторизовані нотні видання Арс Нови та Ренесансу в практиці сьогодення. Старовинні манускрипти та першодруки як інструменти оцінювання пізніших видань та їх компаративного аналізу.

Семінар. Оригінали та пізніші видання XIX-XXI ст. пастурелі Адама де ля Галля «Гра Робена і Маріон»: Редакції Е. де Куссмакера, Ж. Тьерсо, Ж. Бека та ін.

Тема 2. Поліфонічна вокальна музика Ренесансу в оригіналах та перевиданнях. Нові ідеї в старих формах запису. Збереження творів в концертному репертуарі в XIX ст.: видання А.-Е. Шорона, Дж. Баїні, Ш. Борда, Т. Дюбуа, А. де Ляфажа, Р. Казімірі, Л. Бьянкі та ін.

Семінар. Рання ансамблева музика. Нотні перевидання С. Россі, Дж. Дженкінса, М. Казатті, Дж. Б. Бассані та ін.

Тема 3. Ранні італійські, англійські клавіристи та Дж. Фрескобальді в першодруках та виданнях П. Піду, Е. Дарбеллея, Ф. Хаммонда, А. Зільбігера, Л. Ф. Тальявіні, Т. Дарта, К. Стембріджа та ін.

Семінар. Історичні манускрипти та публікації табулатурного запису для органа (клавіру), лютні, флейти тощо. Видання О. Кілезотті, Е. Боске(т), А.Квітар(д)а, М Кастнера та ін.

Тема 4. Фітцвільямова книга, Книга леді Невілл, Байонський манускрипт, манускрипт Муллінера, та ін. нотні першоджерела клавесинної європейської спадщини. Приклади видань п'єс з цих джерел в сучасній нотації: редактори Е. Рімбольт, А. Фуллер Мейтленд та Б. Сквайер, А. та Л Фарренки, Л. Естерле, М. Копчевський, Х. Ендрюс та ін.

Семінар. Органна барокова музика в перевиданнях XIX-XX ст.: редактори А. Гюльман(т), Г. Адлер, М. Зайферт та ін.

Тема 5. Камерна музика італійців Б. Маріні, К. Фаріна, А. Фальконьєро, М. Уччеліні, Дж. А. Пандольфі в авторських та неавторських редакціях.

Семінар. Скрипкова музика італійських і австрійських композиторів XVII ст. Символіка музичної мови та непрявлений звуковий зміст в нотному записі (Г. І. Бібер, І. Альбертіні, Й. Г. Шмельцер, Дж. Б. Вівіані, Н. Маттейс та ін.)

Тема 6. Австрійська та північно-німецька клавирна музика (Й. Я. Фробергер, М. Векманн, А. Польетті, Й. К. Керль, Й. К. Ф. Фішер, Й. Й. Фукс, Ф.Т. Ріхтер, Георг та Готлиб Муффати, К. Граупнер, Й. Кунау, Й. Пахельбель, Д. Букстехуде, Й. Кунау, Й. С. Бах, Г.Ф. Гендель та ін.) в редакціях Ф. К. Гріпенкерля, Е. Рімбольта, В. Німанна, К. Рейнеке, Ф. Крізандера, М. Зайфферта, Е. Петрі, Х. Й. Мозера, Т. Федтке, Г. Хаусвальда та ін. Прижиттєві та пізніші видання «Вправ» Д. Скарлатті. Редакції К. Черні, А. Лонго, Р. Кірпатрика та ін..

Семінар. Звукообразальна та програмна музика XVII ст.

Тема 7. Проблема пізніших неавторських редакцій: спотворення чи спроба тлумачення? Феномен «романтичної редакції» як виконавської редакції-транскрипції музики минулих століть. Семінар. Твори А. Кореллі, А. Вівальді, Ф. М. Верачіні, Дж. Тартіні та ін. в редакціях Ж.-Д. Алар(д)а, Ж.-Б. Картьє, Е. Дельдєвеза, Ф. Давіда, А. Моффата та ін. едиторів XIX ст.

Тема 8. Колекції манускриптів та видань в XVIII та XIX ст. Падре Дж. Б. Мартіні, Ф. Сантіні, О. Розумовський, Ф.-Ж. Фетіс, А. Фарренк, Е. Рімбольт, О. де Тульмон, Р. Г. Кізеветтер та ін.

Семінар. Французька музика XVIII ст. в редакціях К. Сен-Санса, А. Мєро, Й. Брамса, Д. Дьємера, О. Дюрана та ін. редакторів XIX ст.

Тема 9. Консерваційна діяльність едиторів та нотних видавців XIX ст.: А. та Л. Фарренк, Е. Рімбольт, В. Рокстро, Г. Флексланд, Х. Л. Г. Кьоллер, А. Квіттар(д), О. Кілезотті, Ж.-Д. Алар(д), Е. Дельдєвез, А. Літольфф, Т.Е.Д. де Лажар(т), Е. Пауер, В. Німанн, О. та Ж. Дюран та ін.

Семінар. Художні завдання і допоміжні знаки і ремарки в романтичних редакціях найпопулярніших творів бароко (К. Таузіг, І. Падєревський, Т. Лешетицький, І. Філіпп, Й. Йоахім, Г. фон Бюлов, Ф. Бузоні та ін.).

Тема 10. Музика «чуттєвого» стилю та композиторів-мангеймців в редакціях Г. Ріманна.

Семінар. Нотопис і виконавські стилі за доби Просвітництва і Класицизму в світлі характеристик нового інструментарію й соціальної ролі музиканта. Виконавські підходи до відтворення нотних джерел в оригінальній графіці.

Тема 11. Специфіка нотного запису в оригінальних виданнях творів К. Ф. Е. Баха і його тлумачення в трактаті 1753 р. Вплив музичних ідей синів Й. С. Баха на подальший розвиток європейського музичного мистецтва.

Семінар. Авторизовані видання і редакції камерної інструментальної музики В. Ф. Баха, Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. ван Бетховена та тлумачення їх нотопису: «теорія акценту» як центральний принцип побудови динамічних, артикуляційних, метро-ритмічних та агогічних параметрів.

Тема 12. Музика епохи Романтизму, пост романтизму й модерну в нотних виданнях XIX-XX ст. Варіанти запису ритмічних комбінацій в елементах фактури.

Семінар. Джерельна база виконавців XX ст. Видавці Дж. Буонамичі, родина Рікорді, А. Літольфф, А. Ледюк, О. та Ж. Дюран, П. Ж. Порро, В. Новелло, Ф. А. Хоффмайстер, А. Кюнель, К.Ф. Петерс, родина Шотт тощо.

Тема 13. Ф. Ліст – редактор видань фортепіанної музики. Ноктюрни Дж. Фільда: співставлення та компаративний аналіз редакцій Ліста та М. Шлезінгера, Л. Кьолера та Г. Ріманна.

Семінар. Сучасні підходи до професійного оцінювання видань Й. Н. Гуммеля, Ф. Мендельсона-Бартольді, Ф. Шуберта, Ф. Шопена, Н. Паганіні, Ф. Ліста, І. Мошелеса та ін.

Тема 14. Транскрипції та аранжування популярних творів в сучасному виконавстві: від творів Й. С. Баха за оригіналами італійських композиторів, д'Англебера (Люллі) до п'єс Г. фон Бюлова, К. Сен-Санс, К. Рейнеке, Й. Брамс, Ф. Бузоні, Л. Годовського та багатьох ін. Видавничий та виконавський аспекти.

Семінар. Виконавська інтерпретація редакцій-транскрипцій як творів мистецтва певного періоду. Аранжування світової класики в творчості Л. Рєвуцького, М. Скорика, О. Безбородька та ін. українських авторів.

Тема 15. Публікації творів композиторів пізнього романтизму та модерну. Естетика нотної графіки у відповідні періоди. Музика ХХ ст. в авторизованих виданнях: винятковість підходів Б. Бартока і І. Стравінського до підготовки своїх нотних публікацій.

Семінар. Видання музики українських композиторів до радянського періоду (В. Барвінський, Н. Нижанківський, М. Лисенко, В. Косенко, Я. Степовий, Ф. Якименко, С. Борткевич та ін.) та вітчизняних митців Української радянської соціалістичної республіки.

Тема 16. Роль едиційних технік у підготовці нотних видань музики постмодерну. Співпраця авторів з агенціями авторських прав. Видавництва “ChesterMusic”, “UMO” (Мадрид),

Семінар. Музика і політика: мистецтво кодування звук у знак. Семантичне поле нотної графіки в камерних творах Б. Лятошинського та його учнів (В. Сильвестрова, В. Загорцева, В. Сильвестрова та ін.).

Тема 17. Педагогічні джерела викладання в спеціалізованих музичних закладах і едиційні техніки публікацій музики після 1950 р.

Семінар. Сучасні публікації з гравірувальних пластин: чи є майбутнє в цієї технології? Сучасний стан української видавничої справи.

Тема 18. Історично (по)інформоване виконавство в ХХІ ст. Концепція комплексної опори на нотні видання та теоретичні джерела. Видавництва «Barenreiter», «G. Henle», «Fuzeau», «Les Editions L'Oiseau-Lyre», «Doblinger», «Carus-Verlag Stuttgart» та ін.

Семінар-диспут. Історичний інструментарій та спеціальні акустичні кондиції концертних майданчиків – стрижневі чинники адекватного відтворення нотного джерела.

Тема 19. Музичний авангард та експериментальні системи нотопису.

Семінар. Аудіо-фіксація твору і його візуальна нотописна форма в фахових конвенціях української професійної спільноти останнього століття.

Тема 20. Правила провідних світових концертних організацій щодо використання нотних видань під час публічного виконання музичних творів.

Семінар. Роль електроакустичних та цифрових звукоутворювальних і звукообробних композиторських й виконавських технологій в формуванні новітніх систем нотного запису.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, презентації, обговорення, дискусії (дистанційна форма навчання).

Навчальні ресурси

Лекційні та семінарські заняття проводяться на платформі Zoom. Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у семінарах, обговореннях та дискусіях впродовж курсу	10
2.	Публічна доповідь на семінарі за обраною темою	20
3.	Відео та аудіо презентація результатів дослідження за обраною тематикою	10
4.	Відвідування лекцій	30
5.	Залік	30

6.	Всього	100
----	--------	-----

Критерії оцінювання знань студентів

На оцінку «відмінно» студент:

послідовно, повно і логічно розкриває зміст методико-теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; усвідомлює зміст фахових понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією; ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями; для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання власне з предмету «Нотні видання...», а також з інших дисциплін фахового циклу; демонструє високий рівень знань та професійної ерудиції.

На оцінку «добре» студент:

досить повно розкриває зміст методико-теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст музикознавчих та виконавських термінів, проте не завжди точно їх використовує; теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами з історичної та сучасної практики виконавської роботи з нотними джерелами, результатами власних спостережень; загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності; вміє обґрунтувати власну думку; демонструє добрий рівень знань музичного матеріалу; не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень.

На оцінку «задовільно» студент:

не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу; не розуміє, або не до кінця розуміє значення спеціальних термінів, допускає помилки у їх вживанні; не повно і не завжди правильно відповідає на поставлені питання; теоретичні положення не ілюструє конкретними прикладами, а у процесі вирішення конкретних завдань не повно використовує теоретичні знання; вирішує поставлені завдання фрагментарно; демонструє обмежені знання з фахових дисциплін.

На оцінку «незадовільно» студент:

не розкриває зміст методико-теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; не може впоратися з поставленим практичним завданням; не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем; неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє незадовільний рівень знань.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни «Нотні видання...» передбачається участь в круглих столах, фахових обговореннях, відвідування мистецьких проєктів тощо, прослуховування

обраного музичного контенту інтернет ресурсів з метою розширення та поглиблення професійної ерудиції.

Література:

1. Аппель Б. Р. Издательские директивы к собраниям сочинений композиторов-классиков / Бернард Р. Аппель, Йоахим Файт // Проблемы музыкальной текстологии : ст. и материалы / сост., общ. ред., предисл, пер. с нем. Д. Р. Петрова. — М., 2003. — С. 36—43. — (Научные труды / Моск. гос. консерватория им. П. И. Чайковского ; сб. 45).
2. Вахромеев В. А. Нотное письмо // МЭ. Т. 3. Стб. 1023—1026.
3. Гельфанд Я. Диалоги о фортепианной нотации и ее интерпретации. — СПб.: Композитор, 2008. — 216 с.
4. Герасимова-Персидська Н. О. Деякі питання текстологічного аналізу / Н. Герасимова-Персидська // Питання методології радянського теоретичного музикознавства : зб. ст. / упоряд. Н. О. Горюхіна. — Київ, 1982. — С. 37—54.
5. Гольденвейзер А. О редактировании / А. Гольденвейзер // Вопросы фортепианного искусства : учеб. пособие / [сост. и общ. ред. М. Г. Соколова]. — М. 1965. — Вып. 1. — С. 72—77.
6. Гуревич Л. Проблемы современной скрипичной редакции / Л. Гуревич //
7. Дубинец Е. Знаки звуков / Е. Дубинец. — К.: Гамаюн, 1999. — 313 с.
8. Поспелова Р.. Западная нотация XI-XIV веков. Основные реформы (на материале трактатов) / Р. Поспелова. — М.: Композитор, 2003. — 416 с.
9. Рубинштейн А. Письмо А. Рубинштейна к Б. Зенфу о редактировании музыкальных произведений / А. Рубинштейн // На уроках Антона Рубинштейна : сб. ст. / ред.-сост. и авт. вступ. ст. Л. А. Баренбойм. — М. ; Л., 1964. — С. 90—97.
10. Растопчина Н. Вопросы интерпретации симфоний (трехголосных инвенций) И. С. Баха в редакции Л. Ландсгофа // Вопросы музыкально-исполнительского искусства, вып. - 4. М. 1967. с. 260-272
11. Сікорська Н. В. Редагування клавірної музики Бароко у французьких антологіях ХІХ ст. / Сікорська Н. В. // Часоп. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2010. — №3 (8). — С. 159—171.
12. Сікорська Н. В. Клавірна музика Бароко в редакціях другої половини ХІХ ст.: становлення історично інформованого виконавства. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. На правах рукопису. — Київ, 2016. — 287 с.
13. Сикорская Н. В. Принципы эдичионных техник второй половины XIX века в особом типе редакций клавирной музыки Барокко / Сикорская Н. В. // Мистецтвознавчі записки : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2015. — Вип. 27. — С. 46—65.
14. W. Apel, The Notation of Polyphonic Music 900-1600, Cambridge Mass. 1942 (rev. 5th ed. 1961)
15. Bent J., Hiley D., Bent M., Chew G. Notation // Grove. — V. 13. — P. 334—415.
16. Brett Ph. Text, context and early music editor / Ph. Brett // Authenticity and early music. Oxford.). — P. 83—114.
17. Broude R. Editing Early Music Paris chez l'auteur: self-publication and authoritative texts in the France of Louis XIV / Ronald Broude // Early Music, Volume 45, Issue 2, 31 October 2017, Pages 283—296.
18. Caldwell J. Editing Early Music / John Caldwell/ Oxford: Clarendon Press Publication - Oxford Early Music Series, 1985,
19. Cooper K. «Le Trésor des pianistes». Compiled and ed. by Aristide and Louise Farrenc. New York : Da Capo Press, 1977 (review) / K. Cooper // Musical Quarterly. — 1980. —No. 1 (66). — P. 140—146.
20. Hultberg C. The Printed Score as a Mediator of Musical Meaning Approaches to Music Notation in Western tonal music. Malmö Academy of Music, Lund University, 2000. 166 p.
21. Paulsmeier K. Argumente gegen die Edition Alte Musik / Konzert und Reception. Winterthur, 1992. — P. 141-159.

Додаткова література

22. Варшавский Г. О передаче нотного текста в баховское время. // Проблемы музыкального образования и педагогики: межвуз. сб. науч. тр. - СПб.: «Образование», 1994.-С.45-55.
23. Герасимова-Персидская Н. А. Авторство как историко-стилевая проблема / Н. Герасимова-Персидская // Музыкальное произведение: сущность, аспекты анализа : сб. ст. / сост.: И. А. Котляревский, Д. Г. Терентьев. — Киев, 1988. — С. 27—33.
24. Друскин М. С. К вопросу о стилях исполнения / М. С. Друскин // Советская музыка. — 1934. — № 7. — С. 63—66.
25. Івченко Л. В. Нотна колекція О. К. Розумовського як об'єкт музичного джерелознавства / Автореф. на здобуття наукового ступіня канд..мистецтвознавства. К., 2000. — 19 с.
26. Лисенко О. Розуміння музичного тексту у системі професійного виконавства / О. Лисенко // Наук. зап. Терноп. держ. пед. ун-ту. Серія: Мистецтвознавство. — 1999. — Вып. 2. — С. 60—65.
27. Моцарт В. А. Полное собрание писем / Пер. на русский яз. И.С. Алексеевой, А.В. Бояркиной, С.А. Кокошкиной, В.М. Кислова –М.: Международные отношения, 2006. – 536 с.
28. Понизовкин Ю. Проблемы интерпретации и редактирования клавирных произведений И.С.Баха: учебное пособие. -М.: РАМ им. Гнесиных, 1996. -64 с.
29. Рабей В.О. Сонаты и партиты И.С. Баха для скрипки соло. – М.: Музыка, 1970. – 232 с.
30. Редакция // Музыкальная энциклопедия / гл. ред. Ю. В. Келдыш. — М., 1978. — Т. 4. — Стб. 582.
31. Риман Г. Катехизис истории музыки д-ра Гуго Римана, профессора Лейпцигской консерватории. Ч. 1. История музыкальных инструментов. История звуковой системы и нотописания / пер. с нем. Н. Кашкина. — М. : Юргенсон, 1896. — 162 с.
32. Сорокер Я. Скрипичные сонаты Бетховена, их стиль и исполнение / Яков Сорокер. – М.: Музгиз, 1963. – 159 с.
33. Струве Б. А. Процесс формирования виол и скрипок / Б.А. Струве. М.: Музгиз, 1959. – 296 с.
34. Третьяченко В.Ф. Музыкальный текст и его роль в формировании основ скрипичного исполнительства / автореф. дисс. .. канд. искусствоведения. – Новосибирск, 2011.
35. Часовитин Д. Познание интонационной многомерности музыкального произведения через сравнение его звукозаписей и редакций как необходимая черта вузовской педагогики // Современные проблемы педагогики музыкального вуза. - СПб.: Канон, 1999. - С. 89-96.
36. Шабалтина С. М. Клавесин сквозь века : заметки исполнителя / С. Шабалтина ; под. ред. М. В. Храпачевой. — Київ :Укр. пріоритет, 2013. — 160 с.
37. Юрова Т. В. Инструктивные сочинения И. С. Баха для клавира и их редакции // Музыкальная классика в современном исполнительстве и педагогике. Сб. трудов ГМПИ им. Гнесиных, вып. 53. - М. 1981. - с. 133-150.
38. Cram A. Play the viol / A. Cram, S. Jackson. — Oxford : Oxford University Press, 1992. – 185 p.
39. Ellis K. Interpreting the Musical Past / K. Ellis. — Oxford : Oxford University Press, 2005. — 298 p.
40. Olleson P. Publishing Music from the Fitzwilliam Museum, Cambridge: The Work of Vincent Novello and Samuel Wesley in the 1820s [Electronic resource] / Philip Olleson, Fiona M. Palmer. — Access mode: <http://muse.jhu.edu/article/186291/pdf>. — Title from the screen.

Нотні джерела

41. Оригінали та авторизовані видання концертів, сонат, партіт, тріо-сонат тощо А. Вівальді, А. Кореллі, Дж. Тартіні, А. Верачіні, Г. І. Ф. фон Бібера, Й. Г. Шмельцера, Ж.-М. Леклера, Ж. Ж. Мондонвіля, П. Локателлі, Г. Ф. Генделя, Й. С. Баха, Г. Ф. Телемана, та інш.
42. Ті самі твори в редакціях Ж.-Д. Алара, П. Байо, Ж.Б. Картьє, А. Мозера, Е. Дельдєвеза, Ф. Давіда, Моффата, Й. Йоахіма тощо та в пізніших редакціях різних типів.
43. Першодруки концертів, сонат, тріо, квартетів Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Л. ван Бетховена та їх пізніші редаговані видання.
44. Маловідомий інструментальний репертуар в нотних джерелах II пол. XVIII – I пол. XIX ст.
45. Авторизовані видання музики композиторів XIX - початку XX ст. та їх розповсюджені редаговані публікації.